

BIBLIOTHÈQUE
PUB. GENEVIÈVE

ST

RECUEIL
DE LETTRES
ET DISCOURS
ADRESSÉS
À DIVERS
PERSONNAGES
(XV-XVI.E S.)

LETTRE
DE CHRISTOPHE
COLOMB
DE INSULIS NUPERO
INVENTIS

Ex Bibliothecâ
quam 16000 Voll. constantem
huic Abbatiaë S Genovesæ Paris.
Testamento legavit Car Maurit.
LE TELLIER Archiep. Remensis.
Obiit anno 1710.

La pièce 9 de ce recueil est la
seconde édition de la traduction
latine de la Lettre de Cassiodore
relatant la découverte du Truisme
dumelle.

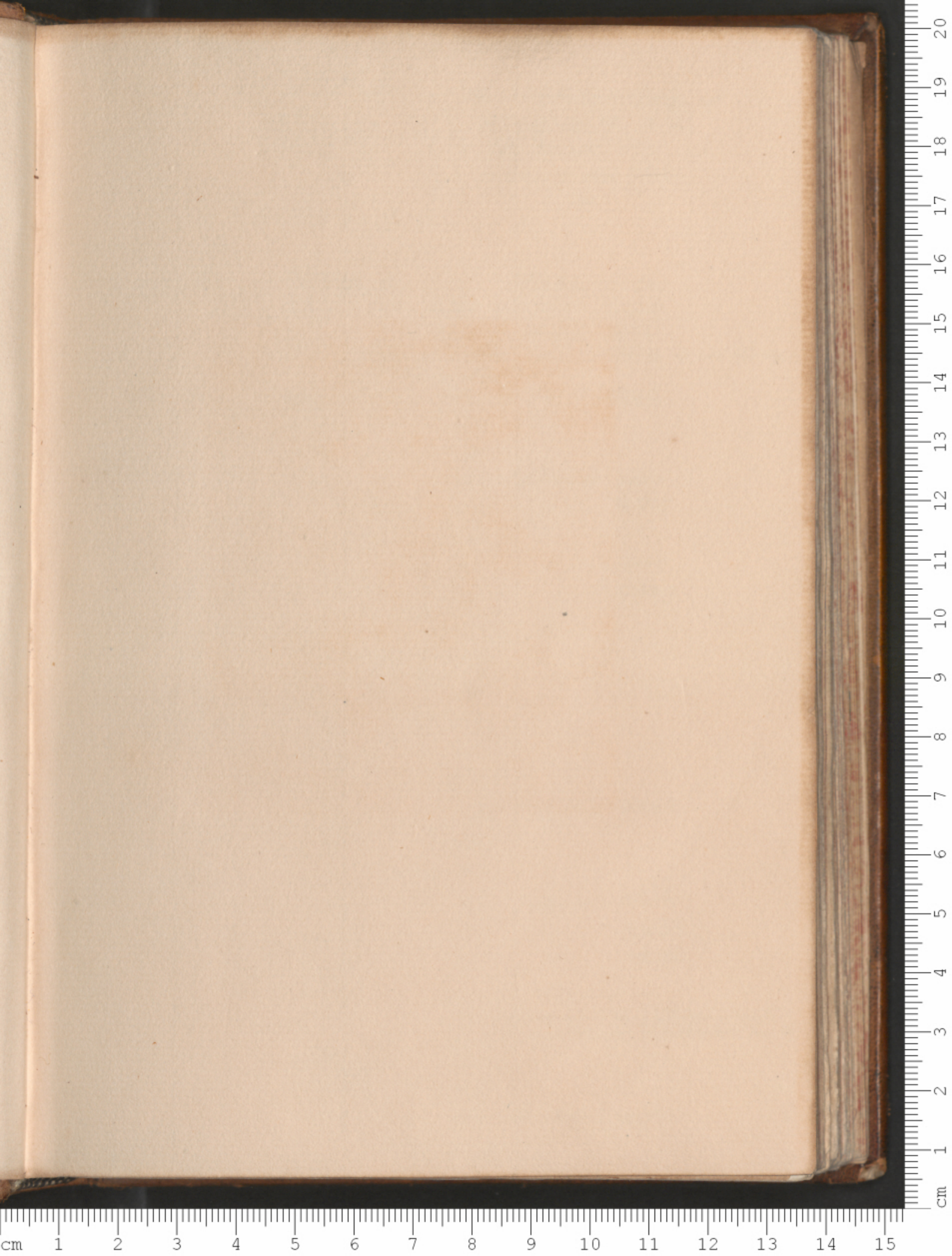
Elle a été imprimée par Stephanus
Plannck, à Rome en 1493, lequel
a également imprimé la 1re éd. -
mais en omettant au titre le nom
de la reine Isabelle.

Dans celle-ci, Plannck a corrigé
cette omission, ainsi que le nom
du trésorier des Romains (actuel) et
c'est le no 4 de ma Bibliothèque
Antique Valutifera.

Henry Warren

3 | juin 1892

les fiches portent pièces 1a-6
plus pièces 1a-30.

P. 1 - Date de 1522.
 2 - id -
 3 - circa 1522
 4 - --
 5 - --
 6 - Date de 1522

Ces six premières pièces
 forment le 1er à
 27 du vol. et
 sont toutes du XVIe s.

Pièces incunables: n° 1(6) Daunou 463 - Pellechet 4090
 2(7) - 416 - 3230
 3(8) - omis - omis
 (cf. 2 autres av. D. 480 - 5060 et un 4e ex.
 OE XV. 351 p. 12).
 4(9) Daunou 718 - 3862
 5(10) - 465
 6(11) - 675
 7(12) - omis Pellechet omis
 (cf. OE XV. 351 667 - 1686)
 8(13) Daunou 710
 9(14) - omis - omis
 (cf. OE XV. 351 671 - 5019)
 9⁺(15) - omis -
 (cf. OE XV. 351 669)
 9⁺⁺(16) - omis
 (cf. OE XV. 351 673)
 10(17) - 663
 11(18) - 665
 12-13(19) - 674 Pellechet 2048
 14(20) - omis
 (cf. OE XV. 351 712)
 15(21) - 461 Pellechet 4816
 16(22) - 588 - 4433
 17(23) - 590 - 2836
 18(24) - omis mais sous le n°
 832 Daunou cite l'ex. [351] qui n'existe
 pas ds. cet autre recueil: les Daunou ont une erreur
 19(25) - 534
 20(26) - 792
 21(27) - 419 coli à tort [351]?

T. S. V. P.

22 (28) . Daanou 717.
23 (29) - 287.
24 (30) - 313
25 (31) - 314
26 (32) - 466
27 (33) - 451

28 (34) *Pieu datie de* 1523
29 (35) - 1524
30 (36) - 1521.

~~x~~ ~~511~~

xyE 740

n° 4 (9) Lettre de Christophe Colomb

nº 6

Rutilii Zenonis serui inutilis Iesu Christi Anti-
stitis sancti Marci pro Ferdinando Italo Rege ad glo-
riofissimum Alexandrum Sextum Pont. Summū
Oratio.

SI ex meo huc iudicio. P. Beatissime Ale-
xander Sexte Pont. Summe in cōspectu
pene diuino Beatitudinis tuæ & huius sa-
cro sanctissimæ sedis Apostolicæ dictu-
rus me contulissē: profecto nunc omni pauore mi-
hi liber animus conquiesceret. offenderem enim præ-
ter me unum alium neminem. Siquid in dicendo for-
tasse mea oratio parū disertī hominis & minus exer-
citati minusq; memoris per diuturnam ualitudinem
meam cōmitteret. Impresētia uero quam considero
præter imbecillitatem mearum uiriū in maxime me-
diocri ingenio personam excellentissimā quā in di-
cendo sustinere tam repēte coactus sum nō possum
nonnihil. B. P. in tanto illustrium doctissimorūq;
hominum confessu atq; ordine: & in tam celeberrī-
mo totiꝰ. R. P. Christianæ atq; adeo totius orbis ter-
rarum (ut ita dicam) theatro hoc eminentissimo non
contremiscere. Cogitandum siquidem mihi est. B. P.
non qua hic structura in dicendo uerborum aut ni-
tore utar sermonis: Nemini pfecto in huiusmodi
munere amplissimo congratulandi summī istius tibi
Pontificatus: tuæq; Sanctitatis extollēdæ uel elin-
guī etiā penitus uerba locupletissima deesse possent

11

ita ultro atq; undiq; diuinarum laudum tuarū cam-
pus patentissimus argumētaq; uberrima interdican-
dum se offerunt. Mihi in dicendo accuratissime con-
quirendum est non quod me in tanta amplitudine
tua dicere delectaret. P. B. hominem tuæ beatitudi-
nis & huius sacrosanctissime sedis apostolicæ laudis
ac gloriæ ab ineunte ætate cupidissimum: sed dilige-
ntissime mihi suspiciendum quid Sanctitatem tuam
potius & hanc celsitudinem perbeate. S. apostolicæ
audire deceat: meq; item exponere Ferdinandi. R. in-
uicti nomine conueniat sacrosanctissimæ maiesta-
tis tuæ & huius almæ sedis apostolicæ filii certe q̄ ob-
seruantissimi. Quæ summa est eius animi constan-
tissima magnitudo: par omnibus in rebus prudētia
grauitas: modestia: humanitas & mansuetudo. Plusq;
insignis eadem hoc est uiuacissima & maxime ar-
dens Religio atq; in ipsum deum immortalem fla-
grantissimus cultus. Mirum itaq; & incredibile di-
ctu est: P. B. quanta Rex inclitus lætitia & q̄ nō uul-
gari gaudio sit perfusus pro mutua & antiqua beni-
uolentiā illa inoffensaq; familiaritate ac perdulci cō-
suetudine quæ inter uos pariter cum florente ætate &
cumulo honorum ad hunc usq; faustum tibi & for-
tunatum diem mirifice creuit: percepto statim nun-
tio declarationis Summi Pontificatus tui supremæq;

dignitatis. Eapropter Rex Religiosissimus hos ue-
nerabiles Præsules: hos excellentes & illustres uiros:
ac totius Regni sui primarios ciues & me postremo
Legatos ad Sanctitatem tuam q̄ celeriter fieri potu-
it per aduersam ualitudinem suam mittere studuit.
Qua quidem ornatissimæ legatiōi in quo magis fer-
uentissimi eius erga Sanctitatem tuam amoris luce-
ret publico testimonio splendor Federicum secundū
suum genitum Principem hunc illustrem præfecit
præclarissimis eius rebus gestis nunquam satis meo
iudicio laudatum uirum: cuius splendorē modestiæ
ut tua Sanctitas nouit humanissimeq; integritatis a-
grestes remote & inimice & nationes & uerentur e-
gregie & diligunt nō uulgariter. Quam ob rem san-
ctissime Pontifex in ista tam sublimi celebritate at-
que culmine Summi Pontificat⁹ tui ut tantum mu-
nus eius nomine beatitudinī tuæ congratularemur
Legati huc profecti sumus Antistes diuinæ totius.
R. P. Christianæ.

¶ Præsul Sanctissime uniuersi generis humani no-
uum & mirabile fidus lumine incredibili micans ar-
dentissime religionis dulcissimeq; sanctimonię tuę
iam pacē reuocās simul & introducēs in Rēp. Chri-
stianam ueluti ex longo quodam postliminio uene-
no squalentē funestissimorū bellorū ciuiliūq; discor-
diarū Impator & Rex unice Romanorū moderatorq;

terrarū in solio Christi iam nullius brachio aut gla-
dio egens terreni hominis legionibus & armis coele-
stibus hoc est pontificiis tonitruis atq; fulminibus
munitus gloriosissimeq; accinctus. Quem hodie ut
excellētissimo nobis munere diuino datū est in hoc
tanto ac tam celeberrimo beatorum fratrum tuorū
Reuerendissimorū Cardinalium sanctissimæq; apo-
stolicæ huins sedis concilio in celsitudine ista sacro
sanctissima maiestatis tuæ atq; sceptri sedētem uicē
gerentē xpī rerū oīm cōditoris redēptoris saluatoris
foelicitatorisq; nrī oīm dei optimi Max. Vicariū ue-
rissimū: uicariū integerrimū: uicariū sacrosctīssimū:
ducē populi xpīani uigilātissimū pastore atq; patrē
totius humani generis indulgentissimum brachiis
apertis ac deuotissimis animis salutamus contem-
plamur suscipimus ueneramur atq; ad sacratissimos
pedes tuos ex Christi amore dei Optimi Max. pro-
cumbentes quanta possumus reuerētia atq; cultu in
tua mortalitate ipsum deū immortalem contuentes
adoramus qui te populo xpīano conseruādo iamdiu
procellis & tempestate per diuturna publicorū odio-
rum intestinarumq; simultatum periclitanti & pe-
ne inclinato clam pereuntium seculorū prouidentissi-
me præfecit ut non ab re. B. P. Alexandri tibi faustū
& præclarum nomen totius orientis uictoriis nobi-
lissimis: optimisq; spoliis ornatissimū perditissimis
cætera temporibus nostris nutu dei cuius iniussu ni

hūc fit seruatum putem. Suscipe igitur tu nunc. P. S.
munera atq; uota supplicia Regis integerrimi defe-
cati animi eiusq; ardentissimæ in te colendo uolunta-
tis simul & sempiternæ de more maiorum obedien-
tie perpetuæq; obseruantia in sacrosanctissimā hanc
apostolicam sedem flagrantissimā eius amoris ac fi-
dei æternæ immortalia monumenta: quæ oīa nos bea-
titudinī tuæ eius nomine gloriosissime Pont. q̄ pie
atq; caste possumus offerimus & litamus in sede ista
mundissima immobili: & uelut ara diuina ac loco acce-
ptissimo ipsi deo immortalī sanguine Iesu xpī filiī
eius & cruore innocentissimo adhuc nostris scelerī-
bus mortalium undiq; profluente tepenti & maden-
te hæc oīa desuper eodem ipso deo immortalī pietissi-
mis & iustissimis oculis cum toto exercitu & classe
beatorū totaq; cœlesti uictrici & triumphanti illa mi-
litia supernorū accolarum prouidentissime inspectā
te. Quod reliquū est existimo Pōt. Beatissime opus
nunc nō esse morari ulterius Sanctitatem tuam in
cōmemorandis innumerabilib⁹ beatitudinis tue lau-
dibus aut in recensenda Regis serenissimi erga maie-
statem tuam incolumi obseruantia & in hanc sapien-
tissimā sedem ap̄licam uetere & antiqua mente præ-
sentiq; animo. Cumulus nāq; amplissimarū laudum
tuarum. B. P. eiusmodi est ut uix ille quidem orōne
cuiusq; p̄stringi possint si eas & sanctus pudor tuus
& honestas spectādē uerecūdiē corā explicari aliquo

modo pateret ita sancte ac fortiter per septē & trigin-
ta fere annos in militiā hac xpī primarius Cardinalis
in maximis semper gerendis rebus optimus quidem
athleta te exercuisti ut gloriosissimū Calixtū Sum-
mū Pont. auunculum tuum optime cōsulendo atq;
agendo praeclarius tanq̃ in speculo quodā rarissimae
integritatis tuae in omni genere laudis representare
& excellere mirifice uidearis. Illud uero qđ ad Regē
probissimū attinet nō tā eius uerba grauissimī hoīs
q̃ facta maxime egregia magnificentissimī principis
testatum pntibus & posteris quoties res tulit in su-
sceptione amantissime oīum laborū pro tuenda & il-
lustrāda maiestate diuini cultus sanctissimaeq; hui9
sedis aplice conseruādo splendore laudatissime reli-
querūt. Et hoc profecto ipm est qđ nunc Opt. Rex
institutū excellentis & antiq̃ moris cū maiorū oīum
illustriū suorū tum uel cū primus diui Alfonsi Regis
patris sanctissimī pntisq; desiderii sui optie memor
pollicet & spondet in hoc ipso munere oblate & pre-
stitae Sanctitati tuae sempiternae obediētiaē pietatis re-
uerentiae atq; amoris summi erga te sui nō solū for-
tunas: quod certe in donis humanis minimū semper
fuit munus sapientibus q̃tum in terris quodcūq; lu-
cet fragile atq; caducū est breuiq; cū ipsa umbra inte-
ritur: sed cum amplexu oīm periculorū expositōneq;
florētis regni labores uniuersos ingenuus industriā
operā studiū atq; curā terra mariq; quantum eius

tulerint vires maritimo terrestrique exercitu: se de-
mū ex xpī amore & obseruantia dei Opt. Max. nul-
lius alterius. ergo prius sibi liberisq; suis q̄ beatitudi-
ni tuæ ecclesiasticæq; maiestati excolēdæ esse unq̄ de-
futuræ. Et qñ oportuerit pro amplificando numine
diuini cultus: itē sacrosanctissimæ huius Ro. ec. prin-
cipis dei decreto & Reginæ gentiū tuæ beatitudinis
& hui⁹ aplice sedis bono q̄te ac maiestate uobis cō-
seruanda atq; augēda aduersus quoscunq; sc̄tā & ui-
etricia arma cape. ¶ Hæc sunt sanctissime Summe
Pont. quare ad beatitudinē tuā legati missi sumus q̄
hæc ad. S. tuæ pedes exponerem⁹ id Beatissime Pōt.
qd si minus elegāter licuit p angustias tpm: at certe
qd nobis supest liberæ perq̄ obseruatissime pegimus
Proinde obsecramus & obtestatur beatitudinē tuā
& sacrosanctā hanc aplicam sedē plenī pfecto spei fe-
renitatē intuentes sacerrimī cōspectus urī eo aīo atq;
ea beniuolentiā munera hæc Regia suscipiatis qua
īpe Rex pstantissimus ardētissima obseruantia & in
sc̄tām urām auctoritatē excellentissima pietate ante
īpīus xpī oculos equissimī iudicis archana oīa secre-
tiora cordiū mortaliū perscrutātis sacrificia hæc sua
sanctitati tuę sempiternæ oblatę & prestitę obedien-
tię nostris expiatis manibus atq; ore dicatissimo be-
atitudinī tuę ac celsitudinī sacrosanctissime hui⁹ se-
dis aplice duce & bene iuuante deo amantissime &
maxime reuerenter obsignauit misit & obtulit.

Finis.

